

Ett försök till historik över nykterhetsrörelsen i Svartå.

Denna beskrivning av nykterhetsrörelsen i Svartå gör ej anspråk på att i alla stycken vara helt riktig från rörelsens tidigare år på grund av att inga handlingar finns bevarade för åren före 1930. Ett ~~KÄRRE~~ standar finns dock kvar som visar att Templet Sarons Lilja bildades år 1888. Den nu bortgångne J V. Johansson har berättat att Templet under början av 1900:talet hade ett medlemsantal som var mycket högt. Vissa år fanns över 80 medlemmar varav dock de flesta inte tog så allvarligt på helnykterheten. Från den tiden fanns bara en medlem kvar till sin död, Axel Adamsson, som från sin förflyttning till Stockholm och LO var direktanslutet till rörelsen.

Enligt uppgifter har det även funnits en Blåbandsförening och en Verdandiloge i Svartå.

År 1933 inbjöds en del ungdommar till Svartå skola för att försöka få igång verksamheten igen som då hade dalat betydligt och då endast bestod av ett tiotal äldre. Av de inbjudna ungdommarna antecknade sig 8 som medlemmar. Gamla skolan blev möteslokal och medlemsantalet steg och nådde år 1953 till 20 manliga och 16 kvinnliga medlemmar.

1948 bildades ett ungdomstempel på initiativ av Lärarinnan Lisa Edlund Ungdomstemplet fick namnet 803 Käcka viljor. Medlemsåldern 7- 15 år.

Verksamheten fick dock upphöra efter det Lisa Edlund flyttat från orten.

År 1950 hade Sarons Lilja 21 medlemmar.

Verksamheten var då livlig. Påskken 1950 22 mars ordnades en slädfärd med lånade hästar från Farmens gård till en skogsbarack vid Grytebäck. En av deltagarna då var blivande sångerskan Britt Danberg.

1951 och 1953 anordnades Hobbyutställningar i Folkets hus. Karusellafton 1952. Det året anordnades även en kurs i hobbyarbeten. Dessa aktiviteter var riktade till allmänheten.

Fjärde kretsens föreningar, Svartå, Mullhyttan, Hackvad, Kvistbro och Vekhyttan hade under de här åren regelbundet återkommande alternerande kamratmöten med folklekar som huvudsakligt program.

Studieverksamhet bedrevs främst i edämnen men även i hantverk. Templet hade eget bibliotek som fick anslag från kommunen till bokinköp med 50 kronor per år. Biblioteket uppgick sedermera i kommunbiblioteket.

Idrottsverksamheten Orientering, Skidor och allmän idrott samt vandringar har stått på programmet. Under de här åren erövrades ett DM i allmän idrott och ett DM i orientering.

Gabarejäng Under åren 1955 till 1959 roade kabarejänget Lerkrukan både i Svartå och runt om i länet med sina uppträdanden.

Bordtennis Innom föreningen startades en bordtennisgrupp med egen styrelse, inköpte ett bordtennisbord och sökte kommunalt anslag på 2000 kronor. Kommunen beviljade 50 kronor eller lika med det tidigare biblioteksanslaget. Resultatet blev lika magert följande år. Styrelsen för gruppen beslutade då att gå ur NTO och bilda en fristående bordtennisklubb och ansökte och fick 2000 kronor av kommunen.

NTO i Svartå drabbades nu av en stor förlust av medlemmar, en förlust som ökade genom mellanölets införande. De krafter som arbetade emot nykterhet var alltför starka och hade stora ekonomiska resurser att sätta in i sin propaganda för det "ofarliga" mellanölet.

Sammanläggningen mellan IOGT och NTO 1970 hade dock ingen annan effekt än att genom ny distriktsindelning efter länsgränserna för vår del betydde att vi förlorade kontakterna med övriga västrnarikesföreningar och kom att tillhöra karlskogakretsen.

Templet 812 Saron Lilja Lever fortfarande nu under namnet Lokalföreningen 812 Svartå. Har fem medlemmar och bedriver ingen verksamhet, den saknas väl troligen inte heller av så många i vårt samhälle.

En organisation som ställer helnykterhetskrav på sina medlemmar har väl aldrig varit populär varesig hos myndigheter eller enskilda.

Enligt egen erfarenhet och uppfattning

Svartå i Mars 1987

Kenneth Johansson